

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Яна Иванова Димова

на тема РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ НА ИСТОРИЧЕСКИТЕ ПЕРСОНАЖИ

В РОМАНИТЕ НА ФЕРНАНДО КАМПОШ

Трудът на Яна Димова представлява първото изследване на български автор върху творчеството на португалския писател, което, само по себе си, е принос за българската португалистика.

В Увода са посочени ясно целите, задачите и методите на изследването – да се анализат художествените похвати и стратегии, използвани за изграждане на репрезентацията на разказвачите и ключовите персонажи в пет исторически романа на Фернандо Кампош, оформящи своего рода цикъл, тъй като проследяват възхода и залеза на Португалската империя. Авторката прилага литературоведски подходи, основаващи се на семантичните, семиотичните, когнитивните и наративните постановки за изследване на персонажната категория. Тя отбелязва, че такъв тип изследване върху избраните произведения не е правен до момента, което безспорно придава приносен характер на работата.

Първата глава представя теоретичната рамка, в която ще бъде положено изследването. Заслужава да се отбележи, че то стъпва на много широка теоретична основа, изложена подробно и отлично структурирана. Същевременно, всички аспекти, включени в тази глава, имат пряко отношение към разработката, няма нищо излишно, което да отклонява вниманието от същественото за избраната тема, както нерядко се случва в дисертационните трудове на млади колеги. Този удачен подбор показва добро осмисляне на теорията и способност да се извлече от нея полезното и необходимото за конкретното изследване.

Втората глава поставя творбите, които предстои да бъдат анализирани, в по-широкия контекст на португалския исторически роман от Романтизма до съвремението ни, както и в по-тесния на творчеството на Кампош. Разбира се, по отношение на първата рамка, не бихме могли да очакваме изчерпателност, целта на авторката на труда е да представи един общ поглед върху развитието на жанра в португалската литература.

Третата глава е ядрото на труда. В нея историческите персонажи са класифицирани и анализирани, като е обърнато внимание на ролята на авторския паратекст, на видовете разказвачи, на основните мъжки и женски персонажи. Тук добре

проличава умението на авторката на труда да прилага теоретичните постановки, изложени в Първа глава, в анализа на корпуса. Изводите, до които достига, са ясно изложени и убедително формулирани. Анализът позволява да се оцени колко разнообразни и комплексни са подходите на Фернандо Кампош при изграждането на историческите образи, свидетелство за майсторството му като романист. Авторката на труда с основание откроява ролята на интроспективния дискурс, потока на съзнание, вътрешния монолог и потиснатия дискурс както за постигане на психологизъм в изграждането на персонажите, така и за прокарване на определени послания към читателя.

Четвъртата и последна глава допълва сполучливо предходната, като фокусира вниманието на читателя върху основните теми в романовия цикъл. Тук авторката на труда показва как наративните похвати и стратегии на Кампош разкриват пред читателя португалското общество от времето на империята, социалните отношения, ролите на мъжа и жената, на Църквата, на маргинализираните групи, а, също така, допринасят за проблематизиране на историческата истина, характерно за постмодерния исторически роман.

Заключението представя основните изводи, до които води анализът на корпуса, и още веднъж откроява постиженията на романиста като ваятел на реалистични исторически персонажи и способността му да сътвори убедителна картина на историческото минало.

Приложението с историческите данни за личности и събития е полезен справочник за читателя на дисертацията и решението на авторката да го включи е много удачно.

Библиографията – 216 заглавия – е богата и добре подбрана.

Авторефератът отразява вярно съдържанието на труда и откроява в резюмиран вид приносите му.

Цялостното впечатление от дисертацията на Яна Димова определено е положително. Теоретичната подготвеност, компетентното приложение на теорията в анализа, ясното излагане на наблюденията и изводите показват качества на учен, които авторката на труда със сигурност тепърва ще развива и обогатява.

Като основни приноси на дисертацията заслужава да се открият: съпоставителното изследване на репрезентацията на историческите персонажи в петте романа на Кампош, разглеждани като цялостен романов цикъл; оригиналната методология, използвана в анализа, онагледяването на способите и стратегиите за

конструирани на художествената репрезентация на историческите персонажи в изследвания корпус; открояването на достоинства на проучените творби.

Авторката има седем публикации, свързани с темата на дисертацията – четири от тях в сборници от конференции, проведени в Софийски университет, една от конференция в Университета по библиотекознание и информационни технологии, една от конференция в Университета на Будапеща и една в българско списание). Тя изпълнява минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ.

От всичко гореизложено логично произтича положителната ми оценка за труда, което ми дава основание да подкрепя да бъде присъдена на Яна Димова образователната и научна степен „доктор“ по Професионално направление 2.1. Филология (Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия – Съвременна португалска литература, XX – XXI в.).

София, 19.06.2024 г.

Проф. д-р Петър Моллов
Софийски университет „Св. Климент Охридски“